

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy

LBY – 4101-26-01/2012
P/12/036

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Bydgoszczy
ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-950 Bydgoszcz
T +48 52 567 58 00, F +48 52 567 58 60
lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/036 – Zadłużenie wybranych instytucji sektora finansów publicznych
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontroler	1. Lucyna Cierznikowska-Morzyńska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 83079 z dnia 17 września 2012 r. 2. Christian Makowski, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 83080 z dnia 17 września 2012 r. (dowód: akta kontroli str. 3-6)
Jednostka kontrolowana	Regionalny Szpital Specjalistyczny im. Dr W. Biegańskiego w Grudziądzu, 86-300 Grudziądz, ul. Gen. Wł. Sikorskiego 32
Organ założycielski	
Kierownik jednostki kontrolowanej	Marek Nowak, Dyrektor Szpitala (dowód: akta kontroli str. 7)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie¹ realizację przez Dyrektora zadań związanych z zadłużeniem Regionalnego Szpitala im. dr. Biegańskiego w Grudziądzu, zwanego dalej „Szpitalem”.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie prawidłowość sporządzania sprawozdań Rb-Z za IV kwartał 2010 r. i 2011 r. oraz II kwartał 2012 r. przez Szpital oraz przestrzeganie zasad zaciągania zobowiązań z uwagi m.in. na:

- błędne zakwalifikowanie w sprawozdaniu Rb-Z za IV kwartał 2011 r. pożyczek krótkoterminowych do długoterminowych,
- nie wykazywanie w sprawozdaniach odsetek od zobowiązań,
- w przypadku zobowiązań z tytułu dostaw i usług wykazywanie w sprawozdaniach za 2010, 2011 r. i II kwartał 2012 r. kwot niezgodnych z ewidencją księgową,
- nie wykazywanie w sprawozdaniach za 2011 r. i II kwartał 2012 wysokości udzielonej gwarancji,
- błędne klasyfikowanie zobowiązań z tytułu zawartych porozumień o terminie spłaty dłuższym niż rok,
- przeprowadzenie dwóch postępowań o zamówienie publiczne niezgodnie z zasadami określonymi w ustawie Prawo zamówień publicznych,
- płacenie odsetek od nieterminowo regulowanych zobowiązań.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie z nieprawidłowościami obszar dotyczący działań dla poprawy zmniejszenia zadłużenia. Wpływ na powyższą ocenę miał rosnący stan zobowiązań, w tym wymagalnych powstałych w latach 2010 – II kwartał 2012 r. Podejmowane przez Szpital działania w powyższym zakresie były nieskuteczne i nie przynosiły spodziewanych efektów.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działania podejmowane przez spzoz dla poprawy sytuacji finansowej i zmniejszenia zadłużenia

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą, tj. w latach 2010 – I półrocze 2012, Szpital na działalności statutowej uzyskiwał ujemny wynik finansowy. Strata netto wynosiła: na koniec 2010 r. - 35.761,4 tys. zł; na koniec 2011 r. - 34.017,1 tys. zł; na dzień 30 czerwca 2012 r. - 18.536,1 tys. zł. W latach poprzedzających okres kontroli, tj. w latach 2008 – 2009, wynik finansowy był dodatni.

Wskaźnik zadłużenia, o którym mowa w art. 71 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej², zwanej dalej „ustawą o działalności leczniczej”, określony jako relacja sumy zobowiązań długoterminowych i krótkoterminowych pomniejszonych o inwestycje krótkoterminowe Szpitala do sumy jego przychodów, wzrósł z 0,3775 za 2011 r. do 1,3791 za I półrocze 2012 r.

W okresie 2010 – I półrocze 2012 r. występował stały wzrost relacji zajęć komorniczych do ponoszonych kosztów ogółem: od 0,38% w 2010 roku do 0,63% w 2011 roku i do 2,94% w I półroczu 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 310-335)

Stan zobowiązań, wg sprawozdań Rb-Z, w badanym okresie przedstawiał się jak poniżej (w tys. zł):

Rodzaj zobowiązań	2010 r.	2011 r.	II kw. 2012 r.	4:2
1	2	3	4	5
Zobowiązania ogółem	142 753,6	203 300,1	259 220,9	181,6%
Zobowiązania wymagalne	1 339,7	3 311,7	32 448,5	2 422,1%

(dowód: akta kontroli str. 300)

Stan zobowiązań, ustalonych w toku niniejszej kontroli, w tym samym co wyżej okresie przedstawiał się następująco³ (w tys. zł):

Rodzaj zobowiązań	2010 r.	2011 r.	II kw. 2012 r.	4:2
1	2	3	4	5
Zobowiązania ogółem	142 753,6	203 300,1	259 220,9	181,6%
Zobowiązania wymagalne	4 182,5	17 582,8	32 367,1	773,9%

W okresie objętym kontrolą Szpital korzystał z dotacji, których udział w przychodach corocznie się zwiększał i wynosił: w 2010 r. – 0,28%; w 2011 r. – 1,26%; w I półroczu 2012 r. – 2,36%.

(dowód: akta kontroli str. 300)

² Dz. U. Nr 112, poz. 654 ze zm.

³ Zgodnie z ustaleniami zawartymi w p. 3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego

Szpital otrzymywał dotacje, zgodnie z art. 115 ustawy o działalności leczniczej, m.in. z: UM w Grudziądzu na pierwsze wyposażenie, program zdrowotny, sprzęt niskocenny i Starostwa w Grudziądzu na ładowisko w Brodnicy.

(dowód: akta kontroli str. 87-93)

Z zestawień obrotów i sald (konto 202-06) wynika, że wielkość odsetek od nieterminowo uregulowanych zobowiązań miał tendencję rosnącą i przedstawiał się jak poniżej:

Rok	Stan na BO	Odsetki naliczone roku w	Odsetki zapłacone roku w	Stan na 31 grudnia
2010	286 343,48	303 049,44	396 367,28	193 025,64
2011	193 025,44	446 120,36	200 138,98	439 007,02
I poł. 2012 r.	439 007,02	506 791,91	41 933,66	903 865,27

(dowód: akta kontroli str. 8-33)

Udział kosztów ponoszonych z tytułu nieterminowo regulowanych zobowiązań w kosztach ogółem wynosił: w 2010 r. – 0,19%; w 2011 r. – 0,09%; w I półroczu 2012 r. – 0,03%.

Sytuacja finansowa Szpitala, sprawozdania i plany finansowe, plany inwestycyjne, wnioski o kredyt były przedmiotem obrad Rady Społecznej, w której uczestniczył dyrektor Szpitala. Rada Społeczna pozytywnie opiniowała ww. informacje i wnioski, nie formułowała propozycji, wniosków w celu redukcji kosztów funkcjonowania Szpitala.

(dowód: akta kontroli str. 34-78; 94-95)

Podmiot stanowiący, tj. Urząd Miejski w Grudziądzu, nie przeprowadzał udokumentowanych kontroli Szpitala.

(dowód: akta kontroli str. 657-675)

Szpital nie występował do organu założycielskiego o udzielenie wsparcia na spłatę zadłużenia. Z-ca dyrektora ds. finansowych poinformowała, że począwszy od 1 lipca 2012 r. Szpital podjął działania zmniejszające ilość nadwykonań w rodzaju świadczeń limitowanych, a we wrześniu br. dyrektor podjął decyzję o ograniczeniu wydatków na działalność bieżącą zmniejszając stopniowo zarobki pracowników, nakłady na remonty, nakłady sprzętowe. Ponadto z wyjaśnień tych wynika, że Szpital poczynił starania o pożyczkę w kwocie 40 mln zł z Agencji Rozwoju Przemysłu na restrukturyzację zadłużenia, która pozwoli do końca 2012 r. spłacić zobowiązania wymagalne. Głównym problemem mającym wpływ na sytuację finansową Szpitala, w tym i na brak płynności, były nie realizowane na bieżąco zobowiązania NFZ wobec Szpitala.

(dowód: akta kontroli str. 79-86; 281)

W Szpitalu nie opracowano planu naprawczego.

(dowód: akta kontroli str. 297)

Ocena cząstkowa

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli, działania podejmowane przez Szpital w okresie objętym kontrolą nie przyniosły spodziewanych efektów. Szpital nie przedstawił opracowanych planów zmniejszenia zadłużenia, nie opracował programu naprawczego, a podejmowane działania okazały się nieskuteczne na co wskazuje wzrost zobowiązań ogółem o 81,6% (I poł. 2012 r. do 2010 r.), w tym zwłaszcza

ośmiokrotny wzrost zobowiązań wymagalnych. Zobowiązania wymagalne nie zmniejszyły się pomimo: podejmowanych działań restrukturyzacyjnych poprzez zawieranie porozumień i umów z kontrahentami oraz zaciąganych kredytów na ich spłatę.

2. Przestrzeganie zasad zaciągania i spłaty zobowiązań przez szpiz

Opis stanu faktycznego

Zobowiązania Szpitala z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek, w okresie objętym kontrolą, wzrosły od 22.772,6 tys. zł (na dzień 01 stycznia 2010 r.) do 122.081,1 tys. zł na dzień 30 czerwca 2012 r. (o 436,1%). Na wysokość zobowiązań z powyższego tytułu miało wpływ 17 kredytów i pożyczek zaciągniętych przez Szpital w latach 2005 – 2012.

Lp.	Kredytodawca	Kwota	Okres kredytowania	Cel, przeznaczenie
1.	BGK S.A. - kredyt	12 000 000,00	02.06.2005 – 29.04.2015	na sfinansowanie wymagalnych zobowiązań
2.	BS Ciechanów – kredyt krótkoter.	10 000 000,00	29.08.2008 – 31.12.2016	na bieżącą działalność
3.	Magellan S.A. - pożyczka	3 500 000,00	22.06.2009 – 30.06.2011	nie określono
4.	BS Ciechanów – kredyt krótkoter.	4 000 000,00	10.12.2009 – 30.11.2014	na pokrycie części zobowiązań inwestycyjnych
5.	M.W. Trade S.A. - pożyczka	1 500 000,00	28.06.2010 – 26.05.2011	nie określono
6.	M.W. Trade - pożyczka	6 000 000,00	05.11.2010 – 31.10.2012	inwestycyjna
7.	MEDFinance S.A.	1 997 567,00	18.01.2011 - 30.11.2014	na dostawę urządzeń informatycznych
8.	Meditech Sp. z o.o. - pożyczka	2 653 654,20	04.04.2011 – 20.05.2017	na zakupy inwestycyjne
9.	AxelPro Sp. z o.o. - pożyczka	2 000 000,00	11.04.2011 – 30.04.2014	na prowadzoną działalność
10.	Magellan S.A. – pożyczka krótkoterminowa	4 500 000,00	20.05.2011 – 30.11.2013	nie określono
11.	Grudziądzkie Inwestycje Medyczne Sp. z o.o. – pożyczka	45 000 000,00	19.12.2011 – 19.02.2012	nie określono
12.	Magellan S.A. - pożyczka	3 000 000,00	29.12.2011 – 31.01.2012	nie określono
13.	MW Trade - pożyczka	3 000 000,00	29.12.2011 – 31.01.2012	nie określono

14.	Grudziądzkie Inwestycje Medyczne Sp. z o.o. - pożyczka	150 000 000,00	06.02.2012 – 04.02.2032	na działalność inwestycyjną
15.	Magellan S.A. - pożyczka	5 500 000	27.03.2012 – 23.04.2012	nie określono
16.	Magellan S.A. - pożyczka	6 000 000,00	29.06.2012 – 22.07.2012	nie określono
17.	Magellan S.A. - pożyczka	4 667 299, 49	29.06.2012 – 28.07.2012	splata wierzytelności wymagalnych

(dowód: akta kontroli str. 32 – 141)

Żaden z ww. kredytów i pożyczek nie był uruchamiany na współfinansowanie zadań realizowanych z udziałem środków Unii Europejskiej. Wszystkie umowy kredytowe/pożyczkowe zostały zawarte przez osobę upoważnioną (dyrektora Szpitala). Na kredytach i pożyczkach zabezpieczeniem był każdorazowo weksel własny in blanco, na trzech pożyczkach dodatkowym zabezpieczeniem była cesja wierzytelności NFZ, na jednej poręczenie wekslowe gminy Miasto Grudziądz. Na kredycie z Banku Spółdzielczego w Ciechanowie (poz. 2 ww. zestawienia) zabezpieczeniem była hipoteka zwykła i kaucyjna na nieruchomościach, w użytkowaniu Szpitala, będących własnością Miasta Grudziądz. Spółka M.W. Trade S.A. udzieliła Szpitalowi pożyczki bez wymaganego zabezpieczenia (poz. 13 ww. zestawienia). Szpital zawierając pożyczkę ze Spółką z o.o. Meditech wyraził zgodę na dokonanie przeniesienia, przez pożyczkodawcę, wierzytelności wynikających z zawartej umowy na osobę trzecią (poz. 8 ww. zestawienia).

(dowód: akta kontroli str. 126-236)

Kredyt z BS w Ciechanowie na kwotę 4 000 000,00

Bank w dniu 10 grudnia 2009 r. przyznał Szpitalowi kredyt długoterminowy w kwocie 4 mln zł na pokrycie zobowiązań inwestycyjnych. Z zestawienia obrotów i sald wynika, że Szpital w styczniu 2010 r. z ww. kredytu regulował zobowiązania bieżące wobec dostawców w łącznej kwocie, przykładowo:

- Siemens Healthcare Diagnostic Spółka z o.o. – 57 087, 20 zł,
- PGF Urtica Spółka z o.o. – 316 630,00 zł,
- Polimed Spółka z o.o. – 179 569,21 zł,
- Tribo Spółka z o.o. – 398 879,44 zł.

(dowód: akta kontroli str. 159-166; 237- 260)

Zastępca dyrektora ds. finansowych Anna Wiśniewska, odpowiedzialna między innymi za nadzór nad środkami finansowymi będącymi w dyspozycji Szpitala, w złożonym wyjaśnieniu w sprawie niewykorzystania ww. kredytu zgodnie z celem określonym w umowie kredytowej stwierdziła, że:

„Przekazanymi środkami finansowymi, Szpital swobodnie dysponował przy braku sprzeciwu z drugiej strony umowy. Powyższe nie przełożyło się ujemnie dla Regionalnego Szpitala Specjalistycznego, a służyło zawsze staraniom o zachowanie bieżącej płynności w płatnościach względem wierzycieli. Praktyka ta pozwoliła zmniejszyć ilość spraw skierowanych przez wierzycieli do sądu bądź do egzekucji.”

(dowód: akta kontroli str. 448-450; 767-770)

Zgodnie z §18 pkt 1 ww. umowy kredytowej postanowiono, że kredytobiorca zobowiązuje się do wykorzystania przyznanego kredytu zgodnie z celem określonym w niniejszej umowie, a w § 1 tej umowy określono cel „na pokrycie

części zobowiązań Inwestycyjnych”. Z ewidencji księgowej wynika, że w całości kredyt przeznaczono na uregulowanie zobowiązań bieżących wobec dostawców.

Pożyczki z Grudziądzkich Inwestycji Medycznych Spółka z o.o.

Właścicielami Grudziądzkich Inwestycji Medycznych Spółka z o.o., zwanej dalej „Spółką GIM”, są: Gmina Miasto Grudziądz reprezentowana przez Prezydenta Grudziądza i SP ZOZ Regionalny Szpital Specjalistyczny im. dr W. Biegańskiego w Grudziądzu reprezentowany przez Dyrektora Marka Nowaka.

(dowód: akta kontroli str. 950-959)

a) W dniu 16 grudnia 2011 r. Szpital przeprowadził zamówienia publiczne w trybie „zamówienie z wolnej ręki” na zaciągnięcie krótkoterminowej pożyczki w kwocie 45 mln zł. Wartość zamówienia 422 876,74 zł.

(dowód: akta kontroli str. 261-269)

Szpital w uzasadnieniu udzielenia zamówienia w trybie bez ogłoszenia, zamówienia z wolnej ręki pisał między innymi:

„...Zobowiązania płatnicze Szpitala z tytułu jego działalności inwestycyjnej wymagają natychmiastowego pozyskania środków na ten cel. ... „

W dalszej części ww. uzasadnienia Szpital informuje, że jedynym pożyczkodawcą może być Spółka GIM, której założycielem jest Szpital, a ponadto:

„...argumentem bezspornym, przemawiającym za takim rozstrzygnięciem, jest fakt, iż to właśnie Szpital poręczył pożyczkę zaciągniętą przez Spółkę. W świetle powyższej argumentacji Szpital mógłby zaciągnąć pożyczkę od Spółki na całą kwotę 150 mln zł i na cały okres kredytowania 20 lat bez przetargu, jednak z ostrożności proceduralnej zastosowany zostanie tryb przetargu nieograniczonego. Z uwagi na pilność, zanim powyższy przetarg doprowadzi do podpisania umowy i uzyskania środków finansowych z pożyczki docelowej, Szpital musi zaciągnąć pożyczkę krótkoterminową w kwocie 45 mln zł na okres spłaty do 2 miesięcy.”

(dowód: akta kontroli str. 268)

Przywołana w powyższym uzasadnieniu gwarancja, udzielona została 13 grudnia 2011 r., zabezpieczała wiarytelności Spółki GIM wynikające z zawartej przez nią umowy pożyczki z Siemens Sp. z o.o. na kwotę 150 mln. Całkowita kwota zabezpieczonych gwarancją wiarytelności wynosiła 270 771 359,58 zł.

(dowód: str. 269-279)

W dniu 16 grudnia 2011 r. zawarto umowę krótkoterminową (na dwa miesiące) pożyczki w kwocie 45 mln zł. W umowie nie określono celu jej przeznaczenia.

(dowód: akta kontroli str.203-204)

W ewidencji księgowej odnotowano wpływ pożyczki, w kwocie 45 mln zł, na rachunek Szpitala w dniu 19 grudnia 2011 r. na koncie „242-55370” z adnotacją „I transza pożyczki”.

(dowód: akta kontroli str. 303)

W toku kontroli dyrektor Szpitala Pan Marek Nowak na zadane pytania:

- dlaczego na zaciągnięcie krótkoterminowej pożyczki w kwocie 45 mln zł zastosowano tryb „zamówienia z wolnej ręki”, wyjaśnił, że:

„Ze względu na pilność działań Szpital mógł zaciągnąć pożyczkę od Spółki GIM

z wolnej ręki, gdyż koszty finansowe były poniżej prognozy.”;

(dowód: akta kontroli str. 301-302)

b) W dniu 26 stycznia 2012 r. przeprowadził przetarg nieograniczony na zaciągnięcie długoterminowego kredytu/pożyczki w kwocie 150 mln zł. Wartość zamówienia 142.701.508,64 zł. Ogłoszenie o zamówieniu zostało zamieszczone w siedzibie zamawiającego oraz na stronie internetowej www.przetargi.bieganski.org. od 21.12.2011 r. do 26.01.2012 r., ponadto opublikowane zostało w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej: 2011/S-245-398080 z dnia 21.12.2011 r. Do ogłoszenia dołączono specyfikację istotnych warunków zamówienia.

(dowód: akta kontroli str. 282-294; 304-309)

Z protokołu posiedzenia komisji przetargowej wynika, że wpłynęła jedna oferta – Spółki GIM.

(dowód: akta kontroli str. 295)

Po ogłoszeniu przetargu Bank PKO BP zwrócił się (w dniu 29 grudnia 2011 r.) z zapytaniem, prośbą o udzielenie odpowiedzi:

- czy w związku z sytuacją finansową Szpital posiada program naprawczy?
- czy zamawiający dopuszcza ustanowienie innego prawnego zabezpieczenia kredytu/pożyczki poza wekslem in blanco?
- jaki jest cel kredytowania?

(dowód: akta kontroli str. 296)

Dyrektor Szpitala udzielając odpowiedzi na ww. pytania poinformował, że;

- zamawiający nie posiada programu naprawczego,
- jedynym zabezpieczeniem kredytu/pożyczki pozostaje weksel własny in blanco,
- celem kredytowania jest finansowanie inwestycji.

(dowód: akta kontroli str. 297)

W dniu 6 lutego 2012 r. została zawarta umowa ze Spółką GIM na zaciągnięcie długoterminowej pożyczki inwestycyjnej w kwocie 150 mln zł na okres 20 lat z dwuletnią karencją spłaty kapitału. Zgodnie z postanowieniami ww. umowy pożyczka miała być wypłacona w siedmiu transzach, z tego pierwsza transza w kwocie 45 mln zł dwa dni robocze po dacie zawarcia umowy. Jedynym zabezpieczeniem pożyczki był weksel własny in blanco.

(dowód: akta kontroli str. 213-220)

Pierwsza transza kredytu nie została wpłacona przez Spółkę GIM na rachunek Szpitala. W dniu 7 lutego 2012 r. sporządzony został aneks do pożyczki z dnia 16 grudnia 2011 r. (opisanej w ww. p. „a”), zgodnie z którym strony postanowiły:

- wstrzymać termin zwrotu zaciągniętej pożyczki na kwotę 45 mln zł, o którym mowa w §2 pkt 1 umowy pożyczki krótkoterminowej,
- kwotę 45 mln zł zaciągniętej pożyczki krótkoterminowej potraktować jako wpłatę I transzy pożyczki długoterminowej z dnia 06.02.2012 r., Nr K/2/12, o której mowa w § 1 pkt 2 tej umowy pożyczki,
- zgodnie z § 2 pkt 3 umowy pożyczki krótkoterminowej Nr K/5/11 z dnia 16.12.2011 roku uznaje się zapis § 1 niniejszego aneksu jako spłatę pożyczki krótkoterminowej w wysokości 45 mln zł.

(dowód: akta kontroli str. 336)

W ewidencji księgowej zaciągniętej pożyczki od Spółki GIN, na koncie „242-55370”,

odnotowano pod datą 1 stycznia 2012 r. (bilans otwarcia) 45 mln zł, a po tej dacie kolejne transze pożyczki od ww. Spółki.

Pani [...] ⁴ – starsza księgowa, wyjaśniła, że „Pierwsza transza pożyczki wpłynęła w dniu 19 grudnia 2011 r. na kwotę 45 mln zł. Łączna kwota pożyczki powinna wynosić 150 mln zł.”

(dowód: akta kontroli str. 337-338, 942-949)

Szpital przeprowadzając w dniu 16 grudnia 2011 r. zamówienie publiczne w trybie „zamówienia z wolnej ręki” na zaciągnięcie krótkoterminowej pożyczki w kwocie 45 mln zł od Spółki GIM decyzję swą uzasadniał:

„... Szpital poręczył pożyczkę zaciągniętą przez Spółkę. W świetle powyższej argumentacji Szpital mógłby zaciągnąć pożyczkę od Spółki na całą kwotę 150 mln zł i na cały okres kredytowania 20 lat bez przetargu, jednak z ostrożności proceduralnej zastosowany zostanie tryb przetargu nieograniczonego, ..., zanim powyższy przetarg doprowadzi do podpisania umowy i uzyskania środków finansowych z pożyczki docelowej, Szpital musi zaciągnąć pożyczkę krótkoterminową kwocie 45 mln zł na okres spłaty do 2 miesięcy.”

(dowód: akta kontroli str. 268)

Pozyskiwanie środków z kredytów i pożyczek nie wpłynęło na rzeczywiste oddłużenie Szpitala, na zmniejszenie wielkości zobowiązań wymagalnych. Zobowiązania z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów zwiększały się w całym okresie objętym kontrolą: z 23 634,3 tys. zł na 31 grudnia 2010 r. do 72 968,4 tys. zł na 31 grudnia 2011 r. i do 122 081,1 tys. zł na koniec II kwartału 2012 r. W tym samym okresie zwiększał się jednocześnie wolumen zobowiązań wymagalnych⁵: z 1 339,7 tys. zł na koniec 2010 r. do 3 311,7 tys. zł na 31 grudnia 2011 r. i do 32 448,3 tys. zł na koniec II kwartału 2012 r. Zobowiązania wymagalne nie występowały z tytułu kredytów i pożyczek. Struktura zobowiązań wymagalnych w okresie objętym kontrolą przedstawiała się następująco (w tys. zł):

Wyszczególnienie	2010 r.	2011 r.	II kw. 2012 r.
Zobowiązania wymagalne ogółem z tego z tytułu:	1 339,7	3 311,7	32 448,3
zakupu leków i mat. medycznych	155,6	182,6	7 527,7
zakupu sprzętu i aparatury med.	105,7	90,8	3 793,8
zużycia energii, gazu, wody	617,6	2 281,5	6 941,1
zakupu usług obcych	72,2	29,0	1 017,0
dostaw inwestycyjnych	388,5	727,9	12 836,0

(dowód: akta kontroli str. 300; 339-341)

Zobowiązania wymagalne, wg. ustaleń w toku niniejszej kontroli, wynosiły: na koniec

⁴ usunięto na podstawie art. 5 ust.2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U Nr 112 poz. 1198 ze zm.)- odmowa udostępnienia z uwagi na prywatność osoby fizycznej-NIK

⁵ Według sprawozdań Rb-Z

2010 r. – 4.182,5 tys. zł; na dzień 31 grudnia 2011 r. – 17.582,8 tys. zł; na koniec II kwartału 2012 r. – 32.367,1 tys. zł.⁶

W 2010 i 2011 roku spółki Magelan S.A., Vangalen S.A. i M.W.Trade nabywały wierzytelności (zobowiązania wymagalne) Szpitala poprzez zawieranie umów cesji, poręczeń i gwarancji z kontrahentami Szpitala oraz ze Szpitalem tzw. umów subrogacji w trybie art. 518 Kodeksu cywilnego, tj. na podstawie zgody Szpitala. W związku z przejściem wierzytelności przez wyżej wymienione spółki, Szpital zawierał z nimi „porozumienia restrukturyzacyjne”, zgodnie z którymi następowało rozłożenie spłaty zobowiązań na raty. W okresie tym ww. Spółki przejęły wierzytelności w łącznej kwocie 35.872.683,95 zł, w tym:

- Magellan S.A. w Łodzi – 9.500.000,00 zł.;
- Vangalen Spółka z o.o. z siedzibą w Łodzi – 2.135.573,99 zł.;
- M.W. Trade S.A. z siedzibą we Wrocławiu – 24.237.109,96 zł.

(dowód: akta kontroli str. 767)

Zgodnie z art. 54 ust. 5 ustawy o działalności leczniczej „Czynność prawna mająca na celu zmianę wierzyciela samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej może nastąpić po wyrażeniu zgody przez podmiot tworzący”. W okresie tym Rada Miejska w Grudziądzu podjęła jedną uchwałę, w sprawie odmowy wydania zgody na zamianę wierzyciela (porozumień, umowy pożyczki oraz ugody cywilnoprawnej) Szpitala z M.W. Trade S.A. Uchwałę powyższą, dotyczącą pięciu wierzytelności na łączną kwotę 13.761.000,82 zł, podjęto po zasięgnięciu opinii dyrektora Szpitala. W toku niniejszej kontroli, 31 października 2012 r., Rada Miejska Grudziądza wyraziła zgodę na zmianę wierzyciela, tych samych wierzytelności na łączną kwotę 13.761.000,82 zł.

(dowód: akta kontroli str. 342-347)

Nieterminowa spłata zobowiązań wymagalnych skutkowałą naliczaniem i spłatą odsetek ustawowych oraz kosztami postępowań sądowych.

W okresie objętym kontrolą Szpital poniósł koszty odsetek z tytułu nieterminowo uregulowanych zobowiązań w łącznej kwocie 638.439,92 zł.

Z kwoty 638.439,92 zł Szpital spłacił przykładowo osiem not odsetkowych, za nieterminowe uregulowanie zobowiązań wobec Polskiego Górnictwa Naftowego S.A., na łączną kwotę 98.516,95 zł:

Nota odsetkowa	Data		Kwota odsetek zapłaconych	Przekroczenie terminu płatności (w dniach)
	noty	uregulowania		
6600009685	25.06.2009 r.	28.01.2010 r.	1 205,90	56
6600008564	16.01.2009 r.	10.03.2010 r.	24 831,82	9 - 262
6600011029	29.01.2010 r.	30.06.2010 r.	10 480,41	202
5810082324 5810082325	26.11.2009 r.	29.07.2010 r.	23,66	21 - 48
6600010011	11.08.2009 r.	09.08.2010 r.	10 027,32	184
6699911157	29.01.2010 r.	29.10.2010 r.	10 027,32	217 - 336
6600011157 6600011029 6600011394	29.01.2010 r. 11.03.2010 r.	29.10.2010 r.	41 898,46	299 - 377
5810098834	21.09.2010 r.	04.11.2010 r.	22,26	23 - 45

(dowód: akta kontroli str. 96-125)

⁶ Szczegółowe wyliczenia w p. 3 niniejszego wystąpienia

Dyrektor Szpitala wyjaśniając przyczyny nieterminowego placenia zobowiązań skutkujących placeniem odsetek z tego tytułu, stwierdził, że „przyczyna jest jedna, brak zapłaty NFZ za świadczenia zdrowotne nielimitowane”.

(dowód: akta kontroli str. 301-302)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowości polegające na:

1. Przeprowadzeniu zamówienia publicznego, na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 45 mln zł, w trybie zamówienia z wolnej ręki bez spełnienia niezbędnych przesłanek dla zastosowania ww. trybu, i tak:

- Spółka GIM nie była jedynym wykonawcą, który mógł udzielić pożyczki, tj. nie spełniono wymogu określonego w art. 67 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych⁷, zwanej dalej „Pzp”,

- nie było sytuacji, których nie można było przewidzieć, bowiem sytuacja Szpitala była znana (rosnący stan zobowiązań, w tym wymagalnych) i można było wcześniej zrobić przetarg, tym samym nie spełniono wymogu określonego w art. 67 ust. 1 pkt 3 Pzp,

- nie zorganizowano wcześniej nieudanych przetargów nieograniczonych i ograniczonych, tym samym nie spełniono także wymogu określonego w art. 67 ust. 1 pkt 4 Pzp.

W przypadku tego zamówienia nie mogły zajść przesłanki określone w art. 67 ust. 1 pkt 2, 5-11 ww. ustawy.

Udzielenie zamówienia publicznego w dniu 16 grudnia 2011 r. na kwotę 45 mln zł w trybie z wolnej ręki, mimo nie spełnienia przesłanek dla zastosowania tego trybu, stanowi naruszenie art. 10 ust. 2 Pzp.

(dowód: akta kontroli str. 203-204; 261-269; 301-302)

2. Przeprowadzeniu zamówienia publicznego w trybie przetargu nieograniczonego na udzielenie kredytu/pożyczki w kwocie 150 mln zł dla z góry określonego wykonawcy, tj. Spółki GIM. Zdaniem NIK świadczą o tym niżej wymienione działania Szpitala podjęte już na etapie poprzedzającym postępowanie o udzielenie zamówienia publicznego jak i podjęte w trakcie ww. postępowania i tak:

- umowa gwarancji z dnia 13 grudnia 2011 r. zawarta pomiędzy Szpitalem (gwarantem), Spółką GIM (pożyczkobiorcą) i Spółką Siemens Finance (pożyczkodawcą), w której Szpital potwierdza, iż zna warunki umowy pożyczki nr 26816 z dnia 13 grudnia 2011 r. zawartej pomiędzy pożyczkodawcą i pożyczkobiorcą,

- umowa pożyczki nr 26816 z dnia 13 grudnia 2011 r. zawarta pomiędzy Spółką Siemens Finance a Spółką GIM na kwotę 150 mln zł, w której postanowiono, że środki uzyskane z pożyczki (przez Spółkę GIM) zostaną przeznaczone na finansowanie inwestycji Szpitala, a kolejne transze pożyczki (siedem transz) będą uruchamiane po przedstawieniu faktur za roboty lub usługi wraz z potwierdzeniem zapłaty tych kwot przez Szpital,

- uzasadnienie Szpitala, z dnia 16 grudnia 2011 r., do zamówienia (z wolnej ręki) zaciągnięcia pożyczki w kwocie 45 mln zł, w którym stwierdzał, że Szpital poręczył pożyczkę zaciągniętą przez Spółkę, mógłby więc zaciągnąć pożyczkę od Spółki na całą kwotę 150 mln zł i na cały okres kredytowania 20 lat bez przetargu, jednak z ostrożności proceduralnej zastosowany zostanie tryb przetargu nieograniczonego.

⁷ Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.

Z uwagi na pilność, zanim powyższy przetarg doprowadzi do podpisania umowy i uzyskania środków finansowych z pożyczki docelowej, Szpital musi zaciągnąć pożyczkę krótkoterminową kwocie 45 mln zł na okres spłaty do 2 miesięcy,

- zawarte w Specyfikacji Istotnych Warunków Zamówienia, Nr K/5/PN/11 z dnia 16 grudnia 2011 r., postanowienia dotyczące ilości transz kredytu/pożyczki i terminu ich uruchamiania, w brzmieniu swym identyczne jak w umowie pożyczki zawartej przez Spółkę GIM oraz postanowienie, że jedynym zabezpieczeniem kredytu/pożyczki w kwocie 150 mln zł będzie tylko weksel własny in blanco,
- księgowanie pożyczek w kwocie 45 mln zł (z 2011 r.) i 150 mln zł (z 2012 r.) w tej samej ewidencji, tj. na koncie „242-55370” oraz wykazanie w sprawozdaniu Rb-Z za 2011 r. pożyczki krótkoterminowej w kwocie 45 mln zł jako pożyczki długoterminowej,
- sporządzenie w dniu 7 lutego 2012 r., tj. dzień po zawarciu umowy pożyczki długoterminowej Nr K/2/12, aneksu do umowy pożyczki krótkoterminowej w kwocie 45 mln zł, w wyniku czego pożyczka krótkoterminowa została uznana za pierwszą transzę ww. pożyczki długoterminowej (w kwocie 150 mln zł).

Opisane wyżej działania stanowią naruszenie zasady uczciwej konkurencji, o której mowa w art. 7 ust. 1 Pzp.

(dowód: akta kontroli str. 213-220; 268; 295-297; 301-302; 336-338; 942-949)

3. Zapłaceniu odsetek od nieterminowo uregulowanych zobowiązań wobec dostawców w łącznej kwocie 638.439,92 zł, tj. 50,8% naliczonych odsetek w tym okresie. Nieteterminowe regulowanie zobowiązań stanowi naruszenie art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych⁸, zgodnie z którym wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób umożliwiający terminową realizację zadań oraz w wysokościach i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

(dowód: akta kontroli str. 96-15; 301-302)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność w badanym obszarze.

3. Sporządzanie sprawozdań Rb-Z przez spzoz

Opis stanu faktycznego

Kierownik jednostki w okresie objętym kontrolą ustalił i wprowadził do stosowania zarządzeniem Nr 7/A/2010 z dnia 29 stycznia 2010 r.⁹, z późniejszymi zmianami, zasady polityki prowadzenia rachunkowości w Szpitalu obejmujące zakładowy plan kont.

(dowód: akta kontroli str. 348-404)

W latach 2010-2012 (I półrocze) księgi rachunkowe Szpitala prowadzone były przy zastosowaniu programu finansowo-księgowego Simple.erp.

(dowód: akta kontroli str. 405-414)

Sprawozdania Rb-Z za IV kwartał 2010 r. i 2011 r. oraz za II kwartał 2012 w formie elektronicznej zostały sporządzone i przekazane do jednostki samorządu terytorialnego (Urzędu Miasta w Grudziądzu), w terminach określonych w załączniku

⁸ Dz. U. Nr 157, poz. 1240 ze zm.

⁹ Zarządzenie nr 7/A/2010 Dyrektora szpitala z dnia 29 stycznia 2010 r. w sprawie zasad prowadzenia rachunkowości i obiegu dokumentów, zaktualizowane zarządzeniem nr 12/2011 z dnia 24 lutego 2011 r. oraz zarządzeniem nr 17/2012 z dnia 15 marca 2012 r.

nr 8 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych¹⁰, zwanego dalej „rozporządzeniem w sprawie sprawozdań”. Ostateczne wersje sprawozdań przekazano zarówno w formie elektronicznej jak i papierowej

w terminach: 22 lutego 2011 r. za 2010 r., 22 lutego 2012 r. za 2011 r. oraz 24 lipca 2012 r. za II kwartał 2012 r. W ww. sprawozdaniach wszystkie wykazane kwoty podane były w złotych i groszach, tj. zgodnie z §10 rozporządzenia w sprawie sprawozdań.

(dowód: akta kontroli str. 415-432)

W sprawozdaniach RB-Z sporządzonych przez Szpital za IV kwartał 2010 r. i 2011 r. oraz II kwartał 2012 r. zobowiązania wykazane zostały w następujących pozycjach:

- E2. kredyty i pożyczki
 - E2.1. krótkoterminowe
 - E2.2. długoterminowe
- E4. wymagalne zobowiązania
 - E4.1. z tytułu dostaw towarów i usług
 - E4.2. pozostałe.

W ewidencji księgowej Szpitala wyodrębniono konta służące do ewidencji kredytów (137) oraz pożyczek (242). Do ww. kont wprowadzono ewidencję szczegółową umożliwiającą zidentyfikowanie zawieranych kredytów i pożyczek na poszczególne zawarte umowy, z jednym wyjątkiem. Szpital zawarł ze spółką z o.o. „Grudziądzkie Inwestycje Medyczne” dwie umowy pożyczki. Dnia 16 grudnia 2011 r. umowę pożyczki krótkoterminowej¹¹ na kwotę 45.000.000,00 zł oraz dnia 6 lutego 2012 r. umowę pożyczki długoterminowej¹² na kwotę 150.000.000,00 zł. Obydwie pożyczki były ewidencjonowane na tym samym koncie kontrahenta (konto 242-55370), bez podziału na zaciągnięte zobowiązania.

(dowód: akta kontroli str. 338, 427-432, 791-792, 841-842, 876-878, 338)

Badaniem objęto po jednym największym kontrahencie z każdego roku, którego zobowiązania na koniec okresu sprawozdawczego wykazano jako niewymagalne. Analiza faktur na łączną kwotę według stanu na 31 grudnia 2010 r. – 2.402.523, 80 zł, 31 grudnia 2011 r. – 5.162.000,00 zł oraz 30 czerwca 2012 r. – 103.225, 29 zł wykazała, że są to zobowiązania niewymagalne na koniec okresów sprawozdawczych i prawidłowo nie ujęto ich jako zobowiązania wymagalne w sprawozdaniach Rb-Z we wskazanych okresach.

(dowód: akta kontroli str. 433-447, 798, 850, 889)

Ustalone
nieprawidłowości

1. W okresie objętym kontrolą Szpital zawierał porozumienia odnośnie wykupu wierzytelności, dotyczące zobowiązań wobec kontrahentów. Łączna wartość porozumień ze spółkami (Magellan S.A.¹³, Vangalen Sp. z o.o.¹⁴ oraz M.W. Trade S.A.¹⁵), w sprawie spłaty zobowiązań wymagalnych, na okres dłuższy niż jeden rok

¹⁰ Dz. U. Nr43, poz. 247

¹¹ Umowa pożyczki Nr K/5/11zawarta w dniu 16 grudnia 2011 r. w Grudziądzu

¹² Umowa pożyczki K/2/2012 zawarta w dniu 6 lutego 2012 r. w Grudziądzu

¹³ Porozumienie Nr 3561/2011 z dnia 29 grudnia 2011 r. na kwotę 9.500.000,00 zł

¹⁴ Ugoda w sprawie zadłużenia z dnia 31 grudnia 2010 r. na kwotę 2.135.573,99 zł

¹⁵ Porozumienia z dnia: 31 maja 2010 r. na kwotę 5.338.146,76 zł; 30 czerwca 2010 r. na kwotę 2.457.115,34 zł; 31 sierpnia 2010 r. na kwotę 1.990.920,70 zł; 30 września 2010 r. na kwotę 4.396.101,04 zł; 29 października 2010 r. na kwotę 1.771.164,20 zł; 2 listopada 2010 r. na kwotę 1.874.952,15 zł; 31 grudnia 2010 r. na kwotę 4.616.651,45 zł; 29 kwietnia 2011 r. na kwotę

w okresie objętym kontrolą wyniosła 35.872.683,95 zł.

Wartość nominalna zobowiązań z tytułu ww. porozumień wg stanu na dzień 31 grudnia 2010 r. wyniosła 21.733.602,94 zł, na koniec 2011 r. 27.447.682,63 zł, na 30 czerwca 2012 r. 20.867.291,96 zł. Wartość tych zobowiązań nie została wykazana w pozycji E2. Kredyty i pożyczki w sprawozdaniach za 2010 r. i 2011 r. oraz II kwartał 2012 r.

Pani Anna Wiśniewska – Z-ca Dyrektora ds. Finansowych wyjaśniła, że „Zgodnie z kodeksem cywilnym uгода znajduje się w księdze trzeciej pod tytułem zobowiązania i umowy nienazwane, jednoznacznie zdefiniowana w art. 17 k.c. również cesja – umowa przelewu wierzytelności, umowa poręczenia została zawarta z uwzględnieniem regulacji kodeksowych. Umowa cesji traktowana jest jako umowa nazwana w związku z czym, ujmowana tak jak zobowiązania a nie pożyczki.

(dowód:akta kontroli str. 427-432, 451-656, 767-770, 795-801, 845-851, 881-891)

Nieujęcie w sprawozdaniach Rb-Z za 2010 r., za 2011 r. oraz za II kwartał 2012 r. zadłużenia z tytułu ww. porozumień o pierwotnym terminie zapłaty powyżej roku było niezgodne z § 2 ust. 1 pkt 2 Instrukcji sporządzania sprawozdań¹⁶, w związku z § 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 23 grudnia 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego, w tym do długu Skarbu Państwa¹⁷ oraz § 3 pkt 2 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego¹⁸. Zgodnie z Instrukcją w sprawozdaniu RB-Z w układzie przedmiotowym prezentowane są m.in. zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek, których definicja zawarta jest w ww. rozporządzeniach Ministra Finansów.

Zdaniem NIK porozumienia rozkładające zaległe płatności Szpitala na raty, których termin zapadalności przekracza jeden rok należy uznać jako tytuł dłużny i włączyć do kategorii kredyty i pożyczki, gdyż w ww. rozporządzeniach Ministra Finansów do kategorii tej zalicza się m.in. umowy nienazwane o terminie zapłaty dłuższym niż rok, związane z finansowaniem usług, dostaw, robót budowlanych, które wywołują skutki ekonomiczne podobne do umowy pożyczki lub kredytu. Taka forma restrukturyzacji zadłużenia Szpitala jest formą długoterminowej pożyczki. Firmy pośredniczące w obrocie wierzytelnościami szpitali faktycznie finansują jednostkę w zakresie przyjętego zadłużenia i otrzymują za wykonanie tej operacji wynagrodzenie.

2. W sprawozdaniu Rb-Z za IV kwartał 2011 r. w wierszu E2.1. kredyty i pożyczki krótkoterminowe nie ujęto pożyczek w kwocie 51.000.000 zł¹⁹, tj. o pierwotnym terminie zapłaty nie dłuższym niż rok. Pożyczki te zakwalifikowano błędnie do zobowiązań długoterminowych.

1.792.058,32 zł.

¹⁶ Instrukcja sporządzania sprawozdań stanowi załącznik nr 9 do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. Nr 43, poz. 247)

¹⁷ Dz. U. Nr 252, poz. 1692 - obowiązywało do dnia 31 grudnia 2011 r.

¹⁸ Dz. U. Nr 298, poz. 1767

¹⁹ Umowa pożyczki Nr K/5/11 z dnia 16 grudnia 2011 r. zawarta z Grudziądzkimi Inwestycjami Medycznymi Sp. z o.o. na kwotę 45.000.000 zł, umowa pożyczki z dnia 29 grudnia 2011 r. zawarta z Magellan S.A. na kwotę 3.000.000 zł, umowa pożyczki z dnia 29 grudnia 2011 r. zawarta z M.W. Trade S.A. na kwotę 3.000.000 zł

Pani Anna Wiśniewska wyjaśniła, że: „W pierwszej wersji Rb-Z za IV kwartał 2011 r. prawidłowo ujęto kredyty i pożyczki wynikające z zawartych umów z podziałem na krótko i długoterminowe na co potwierdzeniem jest kopia potwierdzona przez Wydział Finansowy Urzędu Miejskiego. Jednakże według zaleceń organu nadzorującego *podmioty nadzorujące lub kierujące będące odbiorcami sprawozdań jednostkowych, sprawdzają ich prawidłowość pod względem merytorycznym i formalno rachunkowym. Ponadto mają obowiązek sprawdzenia sprawozdań, a w przypadku stwierdzenia nieprawidłowości lub błędów rachunkowych spowodowania korekty przesłanych danych* przekwalifikowano wskazaną wartość pożyczek i kredytów jako długoterminowe.”

(dowód: akta kontroli str. 203-212, 427-432, 751-752, 755, 840)

Zdaniem NIK wykazanie stanu zobowiązań z tytułu pożyczek krótkoterminowych w pozycji kredyty i pożyczki długoterminowe było niezgodne z § 3 pkt 6 w związku z § 1 ust. 4 ww. Instrukcji sporządzania sprawozdań. Przepisy te stanowią, że w pozycji kredyty i pożyczki krótkoterminowe wykazuje się wartość pożyczek o pierwotnym terminie spłaty nie dłuższym niż rok, a pierwotny termin zapłaty ustala się na podstawie terminu ostatecznej spłaty, względem terminu powstania zobowiązania.

3. W sprawozdaniach Rb-Z za IV kwartał 2010 r. i 2011 r. oraz II kwartał 2012 r. w wierszu E4. zobowiązania wymagalne zaniżono kwoty zobowiązań. I tak:

- w sprawozdaniu Rb-Z za IV kwartał 2010 r. w wierszu E4. zobowiązania wymagalne wykazano kwotę 1.339.699,75 zł. Zgodnie z ewidencją księgową kwota ta wyniosła 4.182.513,76 zł;

- w sprawozdaniu Rb-Z za IV kwartał 2011 r. w wierszu E4. zobowiązania wymagalne wykazano kwotę 3.311.738,08 zł. Zgodnie z ewidencją księgową kwota ta wyniosła 17.582.980,93 zł;

W sprawozdaniu Rb-Z za II kwartał 2012 r. w wierszu E4. zobowiązania wymagalne wykazano kwotę 32.448.280,50 zł. Zgodnie z ewidencją księgową kwota ta wyniosła 32.699.738,48 zł.

Pan Marek Nowak, Dyrektor Szpitala, wyjaśnił, że: „Ewidencja księgową jest wyższa od danej w Rb-Z dotyczącej zobowiązania wymagalnego, dlatego że zmiana wierzyciela w ewidencji może nastąpić w momencie podpisanej już gotowej umowy z firmą przejmującą. Jednakże za dany okres sprawozdawczy już wiadomym (po uzgodnieniach z firmami) stała się wartość przejętych wierzytelności.”

Pani Anna Wiśniewska wyjaśniła, że: „W sprawozdaniu Rb-Z za IV kwartał 2010 r. ujęto kwotę 1.339.699,75 zł powstałą z wyliczeń ewidencji księgowej – struktura wiekowa zobowiązań opiewa na kwotę 4.182.513,76 zł. W wyniku prowadzonych rozmów z MW TRADE w przedmiocie cesji wierzytelności z wyszczególnieniem przekazanych faktur do zapłaty odjęto kwotę zobowiązań wymagalnych w wysokości 2.842.814,01 zł, która stała się niewymagalna. Firmy były poinformowane i ze względu na długi okres wyczekiwania zapłaty wyraziły zgodę na cesję, natomiast umowa zawarta z firmą MW TRADE z datą styczniową 2011 r. jest już po przejęciu tychże zobowiązań. Równie dobrze mogła być z datą 31 grudnia 2010 r. Termin umowy przedłużył się w kwestii negocjacji wynagrodzenia dla firmy MW TRADE. W sprawozdaniu RB-Z za IV kwartał 2011 r. zobowiązania wymagalne wynoszą 3.311.738,08 zł i wynikają z faktu zawieranych porozumień dotyczących zobowiązań przeterminowanych z dostawcami na okoliczność zakończenia roku obrachunkowego. Powstałe różnice wynikają z powstałych cesji, zawartych

porozumień oraz rozłożenia płatności na raty. Brak jest możliwości w ewidencji księgowej dokonać zmiany zobowiązań wymagalnych na niewymagalne z tytułu rozłożenia płatności na raty u tych samych wierzycieli. Takiej zmiany można dokonać tylko w przypadku zmiany wierzyciela”.

(dowód: akta kontroli str. 427-432, 749-754, 795-839, 845-874, 881-941)

Zdaniem NIK prezentowanie danych niezgodnych z ewidencją księgową jednostki w zakresie wartości zobowiązań wymagalnych naruszało w § 2 ust. 2, § 4 ust. 1 pkt 1 oraz § 10 ust. 4 rozporządzenia w sprawie sprawozdań. Zgodnie z tymi przepisami podstawą sporządzenia sprawozdania Rb-Z są księgi rachunkowe, ewidencja księgowa jednostki, sprawozdania lub inne wiarygodne dokumenty poświadczające istnienie danego zobowiązania lub należności, sprawozdania należy sporządzać rzetelnie i prawidłowo pod względem merytorycznym i formalno-rachunkowym.

4. W sprawozdaniach Rb-Z za IV kwartał 2011 r. i II kwartał 2012 r. w cz. B Poręczenia i gwarancje w wierszu F1. nie wykazano potencjalnych zobowiązań ciężących na jednostce z tytułu udzielonej gwarancji spółce Grudziądzkie Inwestycje Medyczne Sp. z o.o. w kwocie 273.771.359,58 zł.

W ewidencji księgowej udzieloną gwarancję zaksięgowano na koncie pozabilansowym 999, natomiast na dzień 20 listopada 2012 r. w ewidencji księgowej nie utworzono konta 999, a tym samym nie zaksięgowano udzielonej gwarancji dotyczącej roku 2012 r.

Pani Anna Wiśniewska wyjaśniła, że: „Udzieloną gwarancję nie ujęto w sprawozdaniu Rb-Z, ponieważ dałoby to obraz zniekształcony o wysokości zobowiązań Szpitala. Powyższe należy traktować indywidualnie. Spółkę GIM utworzyli Szpital i Miasto w celu pozyskania środków finansowych na realizację inwestycji tylko i wyłącznie Szpitala, a których to środków nie miał szans pozyskać sam Szpital. Szpital z racji faktu, iż to dla niego, poręczył pożyczkę, de facto i tak spłacaną przez niego. Gdyby ująć dodatkowo daną gwarancję uzyskujemy podwojenie zobowiązania. Moim zdaniem byłoby to błędne, Konto 999 jest kontem pozabilansowym i w tym wypadku posłużyło jako informacja o gwarancji.”

Zdaniem NIK niewykazanie w części B sprawozdania Rb-Z wartości udzielonej w dniu 13 grudnia 2011 r. gwarancji było niezgodne z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie sprawozdań, a także § 4 ust. 1 i § 4 ust. 2 pkt 1 załącznika nr 9 do ww. rozporządzenia, gdyż w części B należy wykazywać m.in. potencjalne zobowiązania ciężące na jednostce z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji.

Ponadto w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego za 2011 r., obejmującej wprowadzenie do sprawozdania finansowego oraz dodatkowe informacje i objaśnienia, nie wykazano udzielonej w 2011 r. gwarancji w kwocie 273.771.359,58 zł, co stanowiło naruszenie art. 45 ust. 2 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości²⁰.

Pani Anna Wiśniewska wyjaśniła, że: „Udzieloną gwarancję nie ujęto w informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego za 2011 r., gdyż potraktowano ją jako nieistotną.”

(dowód: akta kontroli str. 213-220, 272-279, 370-381, 393-404, 427-432, 767-770, 773-789)

²⁰ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

5. W sprawozdaniach Rb-Z za IV kwartał 2010 r. i 2011 r. w cz. E zobowiązania z tytułu odsetek jednostek posiadających osobowość prawną nie wykazano wartości odsetek od zobowiązań wymagalnych i niewymagalnych. Na dzień 31 grudnia 2010 r. odsetki od zobowiązań wymagalnych wyniosły 258.368,01 zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2011 r. wyniosły one 753.338,32 zł. Działanie takie było niezgodne z § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w sprawie sprawozdań oraz § 11 załącznika nr 9 do ww. rozporządzenia

Pan Marek Nowak wyjaśnił, że: „Szpital jest zwolniony z wypełniania cz. E.”

Pani Anna Wiśniewska wyjaśniła, że: „Zgodnie z informacją działu finansowego Urzędu Miasta do którego składane jest sprawozdanie Rb-Z, szpital jako JST zwolniony jest z wypełniania części E”.

Zdaniem NIK Szpital jako jednostka posiadająca osobowość prawną zobowiązana jest do wypełniania części E. sprawozdania Rb-Z, a zwolnienie z wypełniania w tym zakresie dotyczy wyłącznie j.s.t. takich jak gmina, powiat, województwo.

(dowód: akta kontroli str. 427-432, 676-729, 749, 753, 771-772)

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²¹, wnosi o:

1. Sporządzanie sprawozdań Rb-Z zgodnie z ewidencją księgową.
2. Wykazywanie w sprawozdaniach Rb-Z w cz. E kwot odsetek.
3. Ujmowanie w sprawozdaniach Rb-Z w wierszu E2.2. wielkości zobowiązań wynikających z zawartych porozumień, których okres spłaty jest dłuższy niż rok.
4. Właściwe wykazywanie w sprawozdaniach Rb-Z zobowiązań dotyczących pożyczek i kredytów krótko i długoterminowych.
5. Wykazywanie w sprawozdaniach Rb-Z kwot dotyczących udzielonych gwarancji.
6. Terminowe regulowanie zobowiązań w celu wyeliminowania płacenia odsetek.
7. Podjęcie działań organizacyjnych zapewniających przeprowadzanie postępowań o zamówienia publiczne z uwzględnieniem zasad uczciwej konkurencji.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

²¹ Dz. U. z 2012 r., poz.82

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz
....., dnia
miejsowość *Data*

Kontroler
Lucyna Cierzniaowska-Morzyńska
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Dyrektor
Jarosław Wenderlich

.....
podpis

Kontroler
Christian Makowski
Doradca ekonomiczny

.....
podpis